

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 800/2024
14.11.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Манић, адвокат из ..., против тужене „Општа болница Панчево“, са седиштем у Панчеву, коју заступа пуномоћник Александра Смилевски, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2585/22 од 31.08.2022. године, исправљена решењем истог суда Гж1 2585/22 од 07.02.2024.године, у седници одржаној 14.11.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2585/22 од 31.08.2022. године, исправљена решењем истог суда Гж1 2585/22 од 07.02.2024.године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 537/20 од 18.04.2022. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиље, па је обавезана тужена да јој по основу неисплаћених трошкова за исхрану у току рада – топлог obroка и регреса за коришћење годишњег одмора, за период од октобра 2017. године до септембра 2020. године, исплати одређене појединачне месечне износе са законском затезном каматом, ближе као у том ставу. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног захтева тужиље за исплату накнаде за исхрану у току рада – топли оброк, за период од октобра 2017. године до септембра 2020. године, преко износа досуђених ставом првим изреке, а до тражених износа, са законском затезном каматом, ближе као у том ставу. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка од 111.008,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2585/22 од 31.08.2022. године, исправљена решењем истог суда Гж1 2585/22 од 07.02.2024.године, ставом првим изреке преиначена је пресуда Основног суда у Панчеву П1 537/20 од 18.04.2022.

године у ставу првом и трећем изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да јој по основу неисплаћених трошкова за исхрану у току рада – топлог obroка и неисплаћених трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, за период од октобра 2017. године до септембра 2020. године, исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом (на начин ближе описан у ставу првом изреке) и да се обавезе тужени да јој надокнади трошкове парничног поступка од 111.008,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке обавезана је тужилца да туженом на име трошкова првостепеног поступка исплати 110.000,00 динара. Ставом трећим изреке обавезана је тужилца да туженом накнади трошкове поступка по жалби од 43.520,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужилца је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона парничном поступку, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију тужилце, захтевајући накнаду за трошкове састава.

Испитујући побијану другостепену пресуду у границама ревизијских навода, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужилце неоснована.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Другостепени суд није учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона парничном поступку, на коју се неосновано указује ревизијом тужилце, а која би могла бити од утицаја на другачију одлуку суда.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је почев од 01.04.2017.године запослена код туженог на неодређено време, са пуним радним временом, на пословима, ... одељење. Тужена је здравствена установа јавног карактера основана на територији Републике Србије. Зарада тужилце за обављени рад и време проведено на раду утврђена је тако што се основица за обрачун и исплату коју утврђује Влада Републике Србије помножи са коефицијентом и на тако утврђену зараду се додаје 0,4% на бруто зараду за сваку навршену годину радног стажа. Тужилца је са туженим закључила Уговор о раду дана 10.10.2019. године којим је распоређена на послове ... на болничком лечењу у Служби за Тужилца је по овом уговору утврђена зарада за послове које обавља, која не може бити мања од минималне зараде, тако да основна зарада тужилце на дан 10.10.2019. године износи 36.935,00 динара, а укупни коефицијент тужилце је 13,11. Тужилца је у потраживаном периоду обављала рад код туженог. Висина потраживања је утврђена на основу налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке, у складу са одредбама Општег колективног уговора туженог („Службени гласник РС“ бр.50/08, 104/08 – Анекс и 8/09 – Анекс 2), који није био на снази у утуженом периоду.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужилце и обавезао тужену да тужилца исплати тражене накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење

годишњег одмора. Првостепени суд је становишта да поменути трошкови нису могли бити урачунати у коефицијент за исплату плата јер би у том случају ови трошкови били исплаћивани запосленима у различитим износима у зависности од висине коефицијента за то конкретно радно место.

Другостепени суд није прихватио такво правно становиште првостепеног суда. Полазећи од тога да је Законом о платама у државним органима и јавним службама изричито предвиђено да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, другостепени суд налази да запослени на које се овај Закон примењује као *lex specialis* не могу потраживати посебну исплату тих трошкова. Такође, не постоји одговарајући колективни уговор за њихову конкретну реализацију јер у утуженом периоду није био на снази Општи колективни уговор тужене који би предвиђао право запослених на накнаду поменутих трошкова. Из наведених разлога другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиље као неоснован.

Врховни суд прихвата као правилно правно становиште другостепеног суда, изражено у побијаној другостепеној пресуди.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Одредбом члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана, прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) у одредби члана 91. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2), да основна плата припада запосленом кој ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није

обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужилца је запослена у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супротно наводима ревизије, примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закон о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужилце. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужилци не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате. Услед наведеног је без утицаја ревизијски навод тужилце да није опредељена структура коефицијента за обрачун плате, те да се сходно томе не може закључити да ли су и у ком износу предметне накнаде исплаћене тужилци. Када не постоји важећи општи акт који предвиђа право запослених на исплату наведених накнада и при изричитој законској одредби да су те накнаде садржане у коефицијенту за обрачун плата, запослени у јавним службама не могу потраживати исплату ових накнада у виду самосталног потраживања.

Врховни суд је ценио и остале ревизијске наводе тужилце, па је нашао да су неосновани и без утицаја на правилност побијане другостепене одлуке.

У складу са наведеним, одлучено је као у ставу првом изреке, применом одредбе члана 414. став 1. Закона парничном поступку.

Врховни суд је одбио захтев тужене за накнаду трошкова за састав одговора на ревизију с обзиром да нису били нужни за вођење ове парнице у смислу члана 154. став 1. ЗПП, због чега је у смислу одредбе члана 165. одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Бранка Дражић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**